

EERSTE BEWONER VAN VILLA INSULINDE AAN ESLAAN 12

Kees van Linden Tol, gezagvoerder ter zee

BUSSUM Op 29 april 1894 verhuizen Kees (Cornelis François) van Linden Tol, 33 jaar oud, en zijn vrouw Cornelia Adriana van de Wetering (26), van Nieuwer Amstel naar Bussum als eerste bewoners van Villa Insulinde. Zij trouwden op 11 augustus 1892 te Woudrichem en hopen een gezin te stichten in hun ruime villa. Het is 1894, petroleumlampen verlichten het huis, het water komt uit de put en het koken gaat op het kolenfornuis. Oud-gezagvoerder Kees van Linden Tol begint aan een nieuwe carrière.

Gezagvoerder ter zee

Kees, geboren op 12 december 1860 te Meppel, is het vierde van de negen kinderen van ds. Jan Christiaan van Linden Tol en Geertruid Ida Roos. Kees, treedt op 14-jarige leeftijd in dienst van de Stoomvaart Maatschappij Nederland (SMN) en klimt in elf jaar op tot gezagvoerder. Hij vaart in oktober 1885 voor de MSN met de S.S. Prins Frederik van Amsterdam naar Batavia. Na enkele jaren stapt hij over naar de Rotterdamse Lloyd, de geluksvogel! Op 25 juni 1890 knalt een Engelse vrachtschip in de Golf van Biskaje namelijk midscheeps op de Prins Frederik, die daarna zinkt. De passagiers worden gered, maar de scheepslading met 400.000 zilveren rijksdaalders, soldij voor de koloniale troepen in Oost-Indië, verdwijnt in de diepte. Op 16 juli 1888 is Kees gezagvoerder van de vracht-passagiers-stomer BROMO

■ Villa Insulinde in de Jugendstilperiode.

van de Rotterdamse Lloyd, waarmee hij langs Java vaart.

Koninklijke Paketvaart Maatschappij

Gezagvoerder Van Linden Tol, goed uiterlijk en charmant in de omgang, treedt in 1890 in dienst de Koninklijke Paketvaart Maatschappij, de KPM. Het koloniaal ondernemen op Java brengt werkgelegenheid en welvaart, dus ook

■ Vaartverbindingen KPM.

veel vracht en veel passagiers: bestuurders, ambtenaren, officieren, soldaten, ondernemers, werklieden, jan en alleman, blank en bruin. In april 1890 is Van Linden Tol in Rotterdam om als gezagvoerder de nieuw ontworpen stoomboot Both te laten proefvaren. De indeling van het schip weerspiegelt de maatschappelijke verhoudingen rond 1900.

Eerste klasse: ruime salon, gepolitoerd eiken aan de wand, kostbaar servies; ruime hut met patent bedden en vierkanten patrijspoorten, ruime badkamer; toegang tot wandeldek met zonneschermen. Tweede klasse: praktische, zakelijk ingerichte salon; ook patent bedden, maar ronde patrijspoorten en een kleine badkamer; aparte toegang tot tweede klas terras. De hut van de kapitein is op het tentdek, met toegang tot de eerste klasse salon. De derde en vierde klasse zijn te vinden in tussendeckruimen naast de laadruimten en ingericht met hangmatten, luchtkokers en patrijspoorten. Derde en vierdeklaspasagiers blijven

beneden. Noodzakelijk basis-sanitair is aanwezig.

Van half 1890 tot april 1892 vaart kapitein Kees met het stoomschip COEN, zusterschip van de BOTH, langs Cheribon, Tegal, Pekalongan, Semarang en Soerabaja op Java en Makassar op Celebes. Half juni 1892 stopt hij als gezagvoerder ter zee. Kees heeft er dan achttien jaar tropendienst opzitten.

Kapitein ter land

Op 11 augustus 1892 trouwen in

Gorinchem Kees en Cornelia, geboren te Woudrichem op 19 mei 1868. In april 1894 verhuizen zij van Nieuwer Amstel naar hun Villa Insulinde. Kees wordt lid van de Raad van Tucht van de Koopvaardij te Amsterdam. Deze beoordeelt klachten van reders, bemanning, passagiers, scheepsaandeelhouders en assuradeurs. De Raad kan een schipper, stuurman of machinist zijn bevoegdheid ontnemen voor maximaal tien jaar in geval van nalatigheid, stranding, verlaten van een schip of enige zeeramp.

Vanaf februari 1904 is Kees actief lid van het Amsterdamse zeemanscollege Zeemanshoop, dat kantoor houdt op Dam 10. Het doel ervan is het bevorderen van de Nederlandse zeevaart, onder andere door financiële hulp bij overlijden of invaliditeit van zeevarenden, hulp aan de weduwe en weeskinderen. De kapiteins storten maandelijks contributie en 5 procent van hun gage in het Weldadig Zeemansfonds. Voor zijn inzet ontvangt Kees de titel Officier in de Orde van Oranje-Nassau.

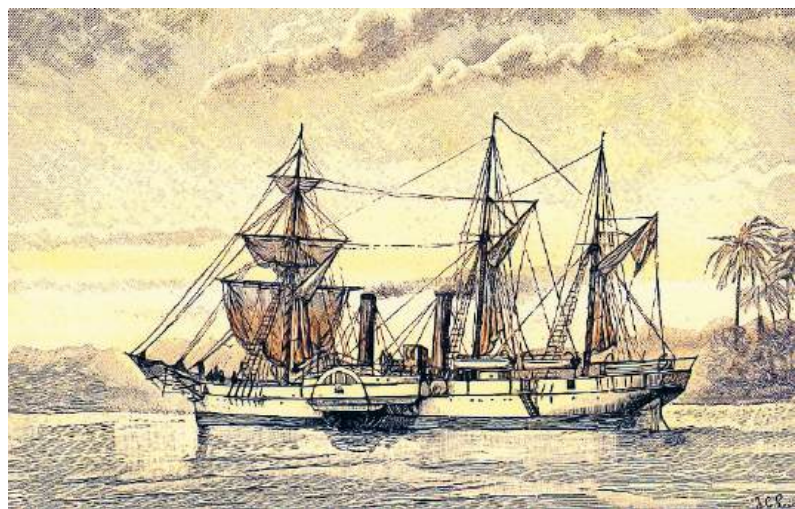
Op 5 oktober 1913 overlijdt Kees,

53 jaar oud. Cornelia verhuist in 1926 naar de Schwerinlaan 3. Ze overlijdt daar in 1939, 70 jaar oud. Villa Insulinde wordt na een brand in 1974 gesloopt.

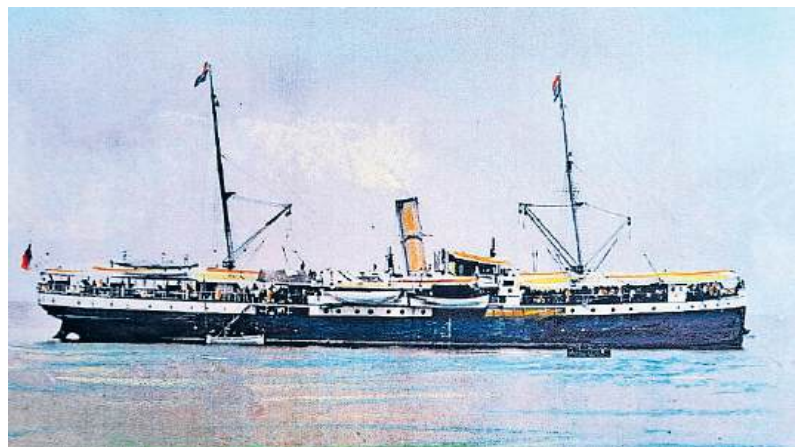
Bronnen:

Regio Archief Naarden; G. Lange-meijer: De Esiaan periode 1880 – 1905; kranten uit Nederland en Oost-Indië 1860 – 1920. Historische Scheepsrubrieken.

Gerard Hogendijk

■ Het stoomschip BROMO (afbeelding uit het tijdschrift Eigen Haard 1887).

■ Vracht-Passagiersboot COEN.

■ Kantoor Zeemanshoop.